

19 april 2020

DE HOOFDZAAK IN EEN BIJZINNETJE

Bijbellezing: Galaten 1, vers 1 t/m 5

De brief aan de Galaten is een best wel rauwe brief. Voor ons mensen, die de brief twintig eeuwen later in een keurig verzorgde vertaling lezen is dat misschien niet zo te merken, maar als wij in de komende weken uit deze brief gaan lezen zullen wij er vast wel wat van ontdekken. Een rauwe brief, want Paulus heeft deze brief met veel emotie en mogelijk ook in alle haast geschreven. Hij was verontwaardigd. Boos. Diep teleurgesteld. Hoewel het niet om hemzelf ging, raakte het hem wel persoonlijk. Het ging in de heftige discussie allereerst en vooral om de kern van het geloof, maar daar was hij dan wel als persoon, met hart en ziel bij betrokken.

Paulus bevond zich in een hele complexe situatie, te midden van allemaal vragen, spanningen en uitdagingen. En vaak werd hij daar persoonlijk op aangevallen. Vanuit de joden, die hem als een afvallige jood zagen. Maar ook in de gemeente kwam de persoon van Paulus in al deze spanningen en vragen regelmatig in het geding. Want die vurige, ijverige Paulus die niet bepaald een blad voor de mond nam..., wie was hij eigenlijk? Hij noemde zich overal een apostel, een gezondene, met de volmacht van God gezonden, maar hij had zelf niet tot de kring van discipelen behoord. *Hij* was niet met Jezus opgetrokken, zoals die andere apostelen Petrus Johannes, Andreas enzovoort. Hoe kon hij dan zo overtuigd zijn van zijn versie van het Evangelie?

Hier in de Galatenbrief speelt dit ook: het gaat in deze brief om het geloof, om wat nu het allerbelangrijkste is in het geloof, wat volgens Paulus onopgeefbaar is..., maar steeds speelt op de achtergrond ook de kwestie een rol: 'wie Paulus nu eigenlijk is dat hij met zulke autoriteit kan spreken?' Mede daardoor is de brief behoorlijk rauw geworden. Gepeperd. Paulus is verontwaardigd over hoe men binnen no-time de kern van het geloof kwijt kon raken. Maar hij is ook geraakt over hoe zij blijkbaar hiermee zijn onderwijs, zijn verkondiging aan de kant hebben geschoven en hun oren bij andere sprekers te luister hebben gelegd.

Dat rauwe van zijn brief valt al op in de eerste verzen. Ik wil het even laten zien: Paulus presenteert zich aan het begin gelijk als 'apostel'. En dan zegt hij er gelijk achteraan: Paulus, een apostel, *'niet vanwege mensen en ook niet door een mens, maar vanwege Jezus Christus en God de Vader.'* In deze eerste zin, onder het kopje 'afzender' (wat in die tijd altijd bovenaan werd gezet) in deze zin wil hij al gelijk iets recht zetten: ik ben niet een apostel, omdat mensen dat zouden hebben bedacht. Nee, ik ben *ook* geroepen, persoonlijk geroepen door Jezus Christus! Paulus was dan wel door Barnabas gevraagd om in zijn eerste gemeente Antiochië te komen werken. Maar het is niet, omdat deze Barnabus hem had gevraagd, of omdat de gemeente van Antiochië een vacature had uitstaan en zij met Paulus een sollicitatie-procedure was ingegaan... Niet vanwege mensen of door een mens, maar *door Jezus Christus en God de Vader.*

Nu dit is allemaal even ter inleiding. Maar één ding viel mij in het bijzonder op in deze eerste verzen van de Galatenbrief... en dat is de reden waarom ik dit stukje bepreek op deze eerste zondag na Pasen. Paulus schrijft in de eerste zin van zijn brief die dus met allemaal emotie en zorg was beladen: Paulus, een apostel, niet vanwege mensen..., ook niet door een mens..., maar door Jezus Christus en God de Vader *die Hem uit de doden opgewekt heeft...* 'Door Jezus Christus en God de Vader die Hem uit de doden opgewekt heeft.' Daar wil ik nu in het vervolg van de preek bij stilstaan. Wat heeft deze verwijzing naar Pasen op deze plaats in de brief te zeggen? Dit kleine zinnetje op deze plaats stelt ons een vraag die u en ik aan het einde van de preek moeten beantwoorden.

Waarom staat dit bijzinnetje hier? Paulus had ook kunnen schrijven: 'Paulus, een apostel, niet vanwege mensen, ook niet door een mens, maar door Jezus Christus en God de Vader. Punt.' Maar hij voegt er dus aan toe: God de Vader, *die Hem uit de doden opgewekt heeft.* Waarschijnlijk kon hij vanwege al zijn emotie haast niet wachten om de brief verder te schrijven en toch deze bijzin er nog achteraan, waarom?

Een verklaring zou kunnen zijn dat hij hiermee alvast een vloertje legt voor het volgende stuk van zijn brief. Paulus zal straks namelijk gaan vertellen hoe Jezus Zelf hem is verschenen op de weg naar Damascus. Paulus zal straks zijn eigen bekeringsverhaal verhalen om te onderstrepen dat het niet zijn idee was apostel te worden. Het was *de opgestane HEER* Die Paulus was verschenen. Die andere apostelen – Petrus, Johannes, Jakobus – mogen dan wel met Jezus zijn opgetrokken, Jezus' woorden hebben gehoord en zelfs Zijn kruisiging hebben meegemaakt... maar Jezus is na Zijn opstanding ook aan Paulus verschenen! Niet achter gesloten deuren in Jeruzalem. Niet in de bergen van Galilea of onderweg naar Emmaüs. Maar onderweg naar Damascus verscheen de opgestane HEER aan Paulus. Misschien dat Paulus daarom alvast in de eerste regel al schrijft 'God Die Hem uit de doden heeft opgewekt'.

Maar ik zie er nog iets anders in: *blijkbaar was de opstanding van de Heere Jezus zo helemaal de kern van het geloof dat Paulus dit met één bijzinnetje kon benoemen... en daar dan ook gelijk alles mee had gezegd.*

Je hebt van die woorden die alleszeggend zijn. 'Je hebt aan één woord genoeg', zeggen wij dan. Op dit moment is dat bijvoorbeeld het woord 'corona'. Je hoort het overal en zovaak op één dag. Iedereen weet wat je ermee bedoelt. En het roept een heel scala aan persoonlijke ervaringen bij mensen op, gevoelens, emoties, diep ingrijpende gebeurtenissen ook. Nou, zo'n woord, zo'n begrip – maar dan in positieve zin – was de opstanding van Jezus. Met zo'n bijzin 'God Die Hem uit de doden had opgewekt' wist iedereen wat er mee werd bedoeld. Want het behoorde tot de kern van het geloof. Tot datgene wat Paulus en die Galatische christenen gemeenschappelijk hadden – ook al waren zij letterlijk en figuurlijk mijlenver van elkaar verwijderd. ... Het is veelzeggend dat Paulus Pasen blijkbaar in een bijzinnetje kan benoemen. Hij hoefde niet heel de Paasgeschiedenis tot in details te herhalen om in herinnering te brengen wat er was gebeurd. Nee, dit was hun geloof! Hier leefden zij uit. Pasen was hun leven. Elke zondag was het voor hen Pasen, zoals wij zongen. Of nog beter: elke dag was het voor hen Pasen. Voor zowel Paulus als voor deze Galaten.

En dat werpt de vraag op, die ik straks aan het einde van de preek nog een keer zal stellen: **leef ook jij, leeft ook u vanuit Pasen? Is het ook voor u elke dag Pasen?** Is dat ook zo bij u en bij jou dat met dat bijzinnetje dat 'God Jezus heeft opgewekt uit de dood', dat daarmee alles over uw en jouw leven is gezegd? Dat je gedachten, je gevoelens, je verlangens, waar je je zorgen over maakt... dat dat alles door Pasen wordt gekleurd en bepaald? Dat Zijn opstanding aan jouw heden, je verleden en je toekomst raakt? Dat Pasen bijvoorbeeld ook je omgaan met deze coronatijd bepaalt?

Om deze vraag te kunnen beantwoorden of Pasen ook heel mijn leven bepaalt en of ook ik helemaal leef vanuit Pasen... is het goed om nu even met elkaar verder na te denken over de inhoud van dat bijzinnetje van Paulus. Wat zegt Paulus er nu eigenlijk mee dat God Jezus uit de doden heeft opgewekt? Wat zegt Pasen nu eigenlijk?

Nu let op, Paulus zegt het heel specifiek. Hij zegt niet dat Jezus is *opgestaan*, maar dat God de Vader Jezus uit de doden heeft *opgewekt*. Het betekent hetzelfde hoor(!), maar het accent ligt ergens anders. God heeft opgewekt, God heeft Zijn Zoon laten opstaan..., daarmee heeft God laten zien dat het offer dat Zijn Zoon heeft gebracht, door Hem is aanvaard. God zet er als het ware Zijn handtekening eronder. Het is

genoeg zo. Het is meer dan genoeg. Het is volbracht. Er is nu ruimte voor nieuw leven, voor een nieuw begin.

Je moet het zien, zoals vroeger offers door het volk Israël werden gebracht. Wanneer wist men dat een offer dat werd gebracht door God werd aanvaard? Als God het offer beantwoordde. Zoals bijvoorbeeld met Elia op de Karmel. Elia bracht ten overstaan van de Baalpriesters een offer, op een wonderlijke manier: hij goot er water overheen enzovoort... en God beantwoordde het offer met vuur uit de hemel. Nu zo beantwoordde God het offer van Zijn Zoon. Hij deed Hem opstaan. Hij richtte Hem op. Rehabilitatie. Herstel. Een nieuw begin.

En daarom is die opstanding zo bijzonder belangrijk. De opstanding is het bewijs dat Goede Vrijdag werkelijk een Goede Vrijdag is geweest. Met de opstanding laat God zien dat op Goede Vrijdag niet alleen ongelooflijk veel liefde door zijn Zoon is getoond..., het gaat niet alleen om liefde, nee: door Jezus uit de dood te roepen laat God zien dat het klaar is. Dat Jezus werkelijk de Messias, de Redder, de Koning Die alle machten heeft verslagen. Zelfs de dood. Het is volbracht. De vijand is verslagen.

Nu, daarom hoop ik zo dat het voor u en voor mij elke dag Pasen zal zijn. Dat wij maar één bijzinnetje nodig hebben om er weer aan herinnerd te worden. Want wij mogen leven uit het volbrachte werk van Christus! Wij mogen leven uit het feit dat het toen volbracht is. Jezus had het uitgeroepen aan het kruis. En Zijn Vader heeft er volgens Zijn handtekening ondergezet, door Hem te doen opstaan, door Hem in ere te herstellen als de opgestane Heer. Het is volbracht!

Wat is dat een geweldige bemoediging voor ons leven in deze wereld, in onze maatschappij waarin wij zoveel moeten presteren..., waarin wij vaak voor onszelf moeten opkomen en daar soms best wel eens moe of moedeloos van kunnen raken. Wij moeten het maken, wij moeten er *zelf* iets van maken, want een ander doet het niet voor je! En alles kan steeds mooier, beter, perfecter. Of het nu om je uiterlijk gaat, of om het kinderfeestje van je zoon of dochter, of de verbouwing van je huis, of je carrière, het kan altijd beter, perfecter, er zijn altijd mensen die het met meer succes aanpakken dan jij... En wat zie je dan ook veel mensen om je heen hierdoor gespannen raken, gestrest raken, onzeker ook (ook al is dat niet iets wat wij graag etaleren...) We moeten het maken, maar het is lang niet altijd maakbaar... Wij moeten de dingen onder controle hebben, maar veel dingen zijn niet onder controle te hebben... Wat kan je dat soms gespannen maken..., of gevoelens van schaamte geven, teleurstelling, soms ook wel eens depressief maken... Nu, *in deze wereld waarin je zoveel moet zien te kunnen en te volbrengen... vieren wij als gemeente elke zondag Pasen om met elkaar te onthouden dat het allerbelangrijkste van je leven al is volbracht.* Zullen wij dat onthouden? ... Tegen al je gevoelens van onzekerheid in... tegen alle spanningen in...: het is volbracht. God heeft Zijn handtekening er onder gezet. In Jezus is er redding, is er leven, is er een nieuw begin, is er steeds weer een nieuw begin. Je hoeft het niet maken bij God. Inderdaad: je hebt het leven niet in de hand. Je zit er soms ook gewoon helemaal doorheen. Als je als vader of moeder je helemaal over de top werkt met thuiswerken en je kinderen moet helpen met school en alle andere dingen nog.... Als je als oudere in deze tijd de dagen moet zien door te komen en je zo weinig mensen ziet... Als je misschien flink opziet tegen de komende week ... *Zal je niet vergeten dat het Pasen is geweest?* Je moet misschien doorbikkelen, inderdaad. Je moet het misschien uit zien te houden, helaas wel. Maar de waarde van je leven, de zin van je leven, de toekomst van je leven ligt niet voor je..., maar ligt achter je. 'Ik heb voor jou een nieuw begin gemaakt', zo zegt Jezus. 'Ja, het is voor u volbracht', zo onderstreept de hemelse Vader door Zijn Zoon op te wekken uit de dood. Ook u, ook jij mag samen met Jezus een nieuw leven, ja, een eeuwig leven leven.

En er is nog iets waarom wij nog even bij dat bijzinnetje moeten blijven staan, dat God Zijn Zoon heeft opgewekt uit de

dood. Het heeft namelijk nog iets te zeggen. Dat vertelt Paulus ons in vers 4, als hij de gemeente groet.

Vers 4: 'genade en vrede van God de Vader en onze Heere Jezus Christus... Die Zichzelf voor onze zonden gegeven heeft... (Hij heeft Zich als een offer gegeven, als een offer dat door God de Vader is aanvaard)... *opdat Hij ons zou ontrukken aan de tegenwoordige slechte wereld.* Opdat wij, zoals een klein jongetje aan de rand van het water, door Jezus worden weggerukt bij het grote gevaar vandaan. Dat is de bedoeling van Pasen geweest. Met Pasen heeft Jezus ons gered. Elke zondag mag je je dat weer herinneren. Hij heeft ons weggerukt uit het grote gevaar. Doen ontsnappen aan de tegenwoordige slechte wereld.

Dat vraagt wel om een klein stukje uitleg, want het is nogal wat om deze wereld 'de tegenwoordige slechte wereld' te noemen. Ik geniet in deze tijd juist met volle teugen van de wereld om mij heen met alles wat ontspruit, de eendenkientjes en jonge gansjes die snel door het water peddelen, prachtig jong groen aan de bomen. En ik ben dankbaar voor al die mensen die zich in deze coronatijd inzetten voor anderen, ook al die mensen die niet aan een kerk gebonden zijn maar het puur uit liefde voor de medemens doen. Er zijn nog bijzonder veel mooie dingen op deze wereld, dank de Schepper! ... Maar met Pasen is er een nieuw licht op deze wereld gevallen. Opstandingslicht. En in dat licht wordt ook de duisternis van de wereld zo heel goed zichtbaar. Het onrecht en de uitbuiting. Maar ook al de angst op de wereld, angst in onze de maatschappij, terwijl met menselijk leven nog nooit zo veilig is geweest. Zoveel onzekerheid over onszelf. Zoveel drukte en stress, terwijl wij zoveel middelen hebben die het ons gemakkelijk maken. Zoveel verleidingen, die ons doen geloven in een maakbaar leven, een leven van alleen maar leuke dingen. Zoveel schade die mensen oplopen en mensen elkaar aandoen. Zoveel in het eigen complexe leven, wat eigenlijk niet klopt, wat eigenlijk anders zou moeten, waar wij niet aan toe zouden moeten geven, en toch... *Pasen vertelt ons: je bent weggerukt uit deze boze, donkere wereld.* Ja, je leeft er nog middenin. En je moet steeds weer ontdekken hoe je er naar toe getrokken wordt, maar toch...: je mag je bevrijd weten van al die machten die je in de greep houden... van al die angsten en verleidingen... al de demonen en zelfs van de dood. Want dat moment van je vrijheid, dat ligt niet voor je, in de verre toekomst misschien als je een keer komt te sterven en bij God mag komen..., nee, je mag nu al met Christus gestorven zijn aan deze machten... en in een nieuw bevrijd leven opstaan.

Ik heb dat bijzinnetje van Paulus elke keer weer nodig om mij hieraan te herinneren: Christus is opgewekt door de Vader en ook ik mag daarom opstaan in een nieuw leven. Ik heb dat zinnetje elke keer weer nodig om ook mijzelf weer bewust te zijn van het nieuwe leven dat ik mag leven. Ik heb dat zinnetje elke keer weer nodig om met nieuwe moed de strijd van het leven aan te gaan. Want ja... het blijft wel een strijd. Het is een weg van vallen en opstaan. Van steeds meer ontdekken hoeveel genade ik nodig heb... groei in de genade, zegt Petrus dan ook ergens. Het is een strijd, het is een vallen-en-opstaan, weer teleurgesteld raken in jezelf misschien, maar je des te vaster vastklampen aan de opgestane HEER. Door het geloof in Hem mag ik weten: ik ben vrij. Ik mag mij veilig weten. Ik ben ontrukkt, weggerukt van al de duisternis van deze wereld. Om voor eeuwig door Hem vastgehouden te worden. Want... het is volbracht. God de Vader heeft er Zijn handtekening onder gezet.

Daarom nog een keer die vraag, naar aanleiding van dat bijzinnetje van Paulus: *is het voor jou ook elke dag Pasen? Zult u elke dag uit dit Evangelie leven?*

Jezus leeft! En ik met Hem!

Heeft u vragen of een reactie: ds. E.G. (Eddy) de Kruijf // 010 210 89 71 // dekruijf@live.nl